

Наполегливий заклик до ЄС очистити торгівлю лісоматеріалами між Україною та ЄС вартістю у мільйони євро

Заходи, вжиті ЄС та Україною, наразі є недостатніми для вирішення системних проблем

Понеділок, 6 липня 2020 р.

Ми, нижчепідписані – група українських та міжнародних громадських організацій, які глибоко розчаровані браком політичної волі в Україні у питанні впровадження глибоких системних змін у сфері лісового господарства, незважаючи на очевидні факти.

Це означає, що майже кожний товар, виготовлений з української деревини, як на внутрішньому ринку України, так і на європейських чи світових ринках, потенційно може бути пов'язаний із корупційними зловживаннями, руйнуванням природного середовища, порушенням екологічних прав громадян, а також може підтримувати діяльність організованих злочинних груп.

Корупція, незадовільна лісогосподарська діяльність та завдання шкоди навколишньому середовищу в лісових екосистемах є наслідками відсутності системних реформ у галузі.

Українські Карпати вкриті лісами з найбільшою біологічною різноманітністю на континенті, і у них водяться представники нечисельної популяції великих ссавців, наприклад, рисі та ведмедя. Крім того, ці цінні праліси відіграють ключову роль у запобіганні найбільш негативним наслідкам зміни клімату.

Нещодавні повені та довготривала масова вирубка спустошили Українські Карпати. У багатьох районах, які найбільше постраждали від повеней, водночас зафіксовано високий рівень незаконних рубок.

Ми вітаємо нещодавнє зобов'язання Прем'єр-міністра України вжити суворих заходів для подолання незаконних рубок у відповідь на нещодавній звіт Earthsight. Крім того, ми відзначаємо свіже рішення звільнити голову Державного агентства лісових ресурсів України.

Однак, для вирішення проблеми нелегальної вирубки лісу у країні, дії української держави повинні сягнути значно далі за кадрові зміни та перевірки. Нижче подаємо перелік найбільш нагальних змін, які повинні відбутися.

Відповідні висновки було зроблено на основі аналітичних звітів:

https://bit.ly/2Zg4mHO - аналітичний звіт Європейської комісії, проект "Taiex";
https://bit.ly/2YJl2Zi - аналітичний звіт "Complicit in Corruption" міжнародної природоохоронної організації Earthsight;

https://bit.ly/31wrepd - аналітичний звіт “Ліс у пласкій упаковці” організації Earthsight;
https://bit.ly/31vSIeI - аналітичний звіт Світового банку, проект FLEG II.

Ми вимагаємо:

від Верховної Ради України, Президента України, Прем’єр-міністра і Міністра природних ресурсів та охорони навколишнього середовища – ініціювати глибинну систематичну реформу лісового господарства, зокрема:

- У першу чергу та невідкладно, вжити заходів для негайної **реорганізації Державного агетства лісових ресурсів, шляхом розділення його контролюючої та економічної функцій, відповідно до попередніх закликів українських і міжнародних ГО, а також ЄС.** Ефективне управління передбачає уникнення конфлікту інтересів. Отож, розділення функцій Держлісагентства, яке на даний час поєднує управлінські, регуляторні, економічні та наглядові повноваження, є обов’язковим.

- Забезпечити формування якісної політики управління лісовими ресурсами на основі підтримки та збереження екологічної, соціальної та економічної цінності усіх лісів України як у найближчій, так і довготривалій перспективі, спираючись на процес консультацій із широкою громадськістю.

- Визнати існування проблеми незаконних санітарних рубок та незаконної лісозаготівлі, що проводяться самими лісокористувачами, та почати вирішувати її. Основним шляхом подолання такої «законної незаконної» лісозаготівлі стане розділення контролюючої та економічної функцій Держлісагентства.

- Забезпечення відповідності господарської діяльності державних лісових господарств принципам ОЕСР з управління державними підприємствами.

- Завершити реформу Державної екологічної інспекції.

Більш детальні прохання були представлені українськими ГО раніше, і доступні для ознайомлення за цим посиланням [українською].

Декілька із нижчепідписаних українських ГО заявляють, що Держлісагентство досі заперечує масштаби незаконної лісозаготівлі та ігнорує їхні заклики до реформ. ЄС, будучи найбільшим споживачем деревини від підприємств, контрольованих цим Агентством, повинен відіграти свою роль.

Великі європейські покупці деревини, виготовленої із українських лісоматеріалів, причетні до проблем, виявлених в Україні, але дивляться крізь пальці на корупцію та незаконні дії у своїх ланцюгах постачання, що були ретельно задокументовані як українськими, так і міжнародними організаціями. Попит цих покупців на безперервне постачання дешевої деревини з України змушує місцеві підприємства економити на екологічних питаннях. «Зелена марка» FSC [Лісова опікунська рада], яка сертифікує обширні ділянки українських лісів як «сталі» джерела деревини, лобіює спрощення українським урядом процесу рубок для місцевих підприємств, замість того, щоб підтримувати більш суворий контроль та кроки для подолання корупції в Україні. Усе це призводить до сумних наслідків для звичайних покупців товарів, виготовлених у ЄС з української деревини, які можуть мимоволі купити товари, пов’язані з руйнуванням природного середовища та незаконними діями.

Отож, ми вимагаємо від Європейського Союзу (Європейської комісії, Європейського парламенту):

- При формуванні політики надання Україні наступних траншів макрофінансової допомоги, застосувати принцип «гроші в обмін на реформи», для забезпечення реформування лісового сектору. Прив’язати будь-яке поточне та майбутнє фінансування лісового сектору України до реальних дій (а не усних обіцянок) із реструктуризації Держлісагентства з метою розділення, зокрема, економічної, природоохоронної та регуляторної функцій, а також дій із посилення екологічного контролю.

- Пам’ятати, що метою Регламенту ЄС щодо деревини і лісоматеріалів є запобігання потраплянню незаконної деревини на ринки Євросоюзу; вимагати суворого контролю за виконанням цих законів у контексті імпорту деревини з України

- З цією метою, завершити підготовку вказівок Регламенту ЄС щодо деревини і лісоматеріалів для України, оскільки цей процес затягується місяцями. Це буде вимагати проведення позапланової комплексної правової оцінки партій товарів з деревини, імпортованої з України, європейськими компаніями, що закуповують товари з української деревини.

- У цих вказівках, а також розгорнутих вказівках із впровадження Регламенту ЄС щодо деревини і лісоматеріалів (EUTR), визнати суттєві недоліки схем сертифікації, які забезпечують законність чи стале походження деревини з України, повторно зафіксовані у нещодавньому звіті Earthsight за 2020 рік, «Ліси у пласкій упаковці». Вимагати від європейських компаній більш суворих дій, ніж потрібні для сертифікації, для того, щоб забезпечити «мізерно малий» (як того вимагає EUTR) ризик потрапляння нелегальної української деревини до ЄС.

- Закликати до негайних структурних змін FSC International, найбільш відомої схеми сертифікації деревини, з метою усунення конфлікту інтересів у її органах сертифікації, що створює «перегони по нисхідній» між тими, хто здатний виявити найбільшу поблажливість у застосуванні стандартів.

- Розширити сферу застосування EUTR на усі товари з деревини, включаючи сидіння та меблі.

Це – життєво необхідна можливість реформувати ведення лісового господарства в Україні на краще, створити середовище у ЄС, яке б підтримувало такі реформи, та викорінити корупцію та незаконні дії, що на даний час вразили торгівлю лісоматеріалами між Україною та ЄС. Її не можна змарнувати. Конкретні кроки, описані вище, слід зробити негайно, щоб зберегти одні з останніх лісів, що ще залишаються у Європі, та підтримати їхнє стале використання із думкою про майбутні покоління.

Нижчепідписані групи висловлюють свою готовність надати будь-яку допомогу у межах своїх можливостей, у той час як ЄС буде робити кроки та використовувати свій вплив для того, щоб допомогти Україні реформувати свої державні органи.

З повагою,

МБО «Екологія – право – людина» **www.epl.org.ua**
ГО «Українська природоохоронна група» **www.uncg.org.ua**
ГО «Мережа захисту національних інтересів АНТС» **www.ants.org.ua**
ГО «Лісові ініціативи та суспільство» **https://forestinitiativesc.wixsite.com/forestcom**
ГО «Екоклуб», Рівне: **www.ecoclubrivne.org**
ГО Free Svydovets: **www.freesvydovets.org**
ГО Earthsight, Лондон, Сполучене Королівство: **www.earthsight.org.uk**
ГО Bruno Manser Fonds, Швейцарія: **www.bmf.ch**

Контакти:

- Петро Тєстов, «Екологія – Право – Людина»: office@epl.org.ua
- Єгор Гриник, «Українська природоохоронна група»: uncg.ua@gmail.com
- Остап Єднак, ГО «АНТС»: ostapyednak@gmail.com
- Дмитро Карабчук, «Лісові ініціативи та суспільство»: forest.initiatives.com@gmail.com
- Андрій Мартинюк, «Екоклуб», Рівне, Україна: martynyuk@ecoclubrivne.org
- Іріс дель Соль, Free Svydovets: free.svydovets@gmail.com
- Sam Lawson, Director Earthsight: info@earthsight.org.uk
- Lukas Straumann, Executive Director, Bruno Manser Fonds: lukas.straumann@bmf.ch